

Sygn. akt VI GC 396/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: del. SSR Marta Zalewska

Protokolant: inspektor Agnieszka Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: D. S.

przeciwko : (...) Bank (...) S.A. w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w sprawie VII GCo 1447/14

I. pozbawia wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 09.04.2014r. nr (...), wystawiony przez (...) Bank (...) S.A. w W. przeciwko D. S., a zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla W. P. w W., sygn. akt VII GCo 1447/14 w części dotyczącej kwoty 16.651,04 zł objętej pkt b wskazanego wyżej tytułu egzekucyjnego oraz kwoty 325.496,78 zł objętej pkt c wskazanego wyżej tytułu egzekucyjnego ,

II. w pozostałej części ogranicza wykonalność w/w tytułu egzekucyjnego do egzekucji z nieruchomości powoda D. S., stanowiącej działki nr (...) położone w Ż., powiat (...), woj. (...), dla której Sąd Rejonowy w P.VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...),

III. w pozostałej części oddała powództwo,

IV. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. S. kwotę 21.031,15 zł (dwadzieścia jeden tysięcy trzydzieści jeden złotych 15/100) tytułem połowy opłaty od pozwu, w pozostałej części koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

UZASADNIENIE

Powód D. S. wniósł powództwo przeciwegzekucyjne przeciwko pozwanemu (...) Bank (...) S.A. w W. o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 09.04.2014r. i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 08.04.2011r. pozwany wypowiedział powodowi umowę kredytową, która to umowa uległa rozwiązaniu w dniu 01.06.2011r. i roszczenie pozwanego wynikłe z tej umowy stało się wymagalne w dniu 02.06.2011r. W dniu 09.04.2014r. pozwany wystawił powodowi bankowy tytuł egzekucyjny, zaś w dniu 05.08.2014r. nadał do Sądu Rejonowego wnioszek o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Sąd wnioszek uwzględnił postanowieniem z dnia 14.10.2014r. Na podstawie tego tytułu wykonawczego pozwany wszczął przeciwko powodowi egzekucję: zawiadomienie o wszczęciu postępowania powód odebrał w dniu 26.11.2014r. Powód nie zna daty, w jakiej został złożony wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, niemniej już w dacie nadania klauzuli wykonalności roszczenie pozwanego było przedawnione zgodnie z art. 118 kc (trzyletni termin wynikający z prowadzenia działalności gospodarczej). W końcowej części uzasadnienia powód przywołał stanowisko doktryny oraz stanowisko sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, wskazując, iż dopiero złożenie

wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności skutkuje przerwaniem biegu terminu przedawnienia. Wskazał także, iż sporną w doktrynie i orzecznictwie jest, czy do przerwy terminu przedawnienia dochodzi z chwilą złożenia wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, czy dopiero z chwilą złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tego tytułu wykonawczego. Powyższe pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż samo wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego nie przerywa biegu terminu przedawnienia, zaś wniosek o nadanie klauzuli wykonalności temu tytułowi został złożony już w dacie, gdy roszczenie banku uległo przedawnieniu.

W odpowiedzi na pozew (k. 134-137) pozwany wniósł o oddalenie powództwa co do pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu uznał za niespornym stan faktyczny naprowadzony przez powoda, przyznając, iż wierzytelność banku uległa przedawnieniu w dniu 02.06.2014r. Wskazał jednak, iż wierzytelność ta była zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w wysokości 1.100.000 zł oraz hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 550.000 zł zabezpieczającą prowizje, odsetki i inne należności uboczne, na nieruchomości powoda, szczegółowo opisane w odpowiedzi na pozew. Wskazał, iż bte został wystawiony z zachowaniem terminu wskazanego w oświadczeniu dłużnika o poddaniu się egzekucji. Przywołując przepis art. 77 kwh wskazał, iż mimo przedawnienia wierzytelności wierzyciel może zaspokoić się z nieruchomości obciążonej hipoteką, zabezpieczającą tą wierzytelność, za wyjątkiem roszczeń o charakterze ubocznym. Wierzytelność podlega zaspokojeniu wyłącznie z przedmiotu hipoteki.

W piśmie procesowym z dnia 08.06.2015r. k. 181 powód podtrzymał swe stanowisko oraz wniósł ewentualnie na podstawie art. 319 kpc o zastrzeżenie powodowi prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. W uzasadnieniu naprowadził, iż w przypadku przedawnienia wierzytelności sąd jest zobowiązany do pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego, z zastrzeżeniem wynikającym z art. 319 kpc , zwłaszcza że bank jako profesjonalista wszczął egzekucję nie tylko z nieruchomości, na której została ustanowiona hipoteka, egzekwując przedawnione roszczenie. Jedynym zatem środkiem obrony powoda było wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego w trybie art. 840 § 1 kpc.

Bezspornym w sprawie były wszystkie okoliczności faktyczne naprowadzone przez powoda w uzasadnieniu pozwu, jak również okoliczności faktyczne naprowadzone przez pozwanego w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, zatem sąd oddalił wnioski dowodowe stron na zadzie art. . 229 i 230 kpc. Nie ma zatem potrzeby kolejny raz przytaczać w tym miejscu faktów wskazanych powyżej w uzasadnieniu. Dodać jedynie należy, iż rzeczony bte z dnia 9.04.2014r. (k. 16-18) został wystawiony z tytułu wymagalnej należności głównej w wysokości 841.245,63 zł (pkt a), z tytułu wymagalnych odsetek umownych na kwotę 16.651,04 zł (pkt b) oraz z tytułu wymagalnych odsetek karnych na kwotę 325.496,78 zł (pkt c). Poza sporem było, iż pozwany wszczął egzekucję z nieruchomości dłużnika oraz innych składników majątkowych.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie banku wynikające z bte nr (...) wystawionego w dniu 09.04.2014r. uległo przedawnieniu w dniu 02.06.2014r. na zasadzie art. 118 in fine kc . Niezależnie od przyjęcia stanowiska prawnego, tj. czy bieg terminu przedawnienia takiego roszczenia przerywa data złożenia wniosku wierzyciela o nadanie bte klauzuli wykonalności (w tym przypadku była to data 05.08.2014r.), czy też jest to data wszczęcia postępowania egzekucyjnego (na zasadzie art. 231 kpc musiała być to data późniejsza) i tak do przedawnienia roszczenia doszło przed powyższymi datami, a tym zdarzenia mające miejsce po dacie przedawnienia 2.06.2014r. nie spowodowały przerwy biegu terminu przedawnienia.

Zgodnie z art. 77 **Ustawy o księgach wieczystych i hipotece ...** Przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne.

Przepis ten ma zastosowanie do zarówno do właściciela nieruchomości będącego dłużnikiem osobistym oraz do właściciela, który jest osobą trzecią. W przypadku przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wierzyciel

hipoteczny może zaspokoić się z nieruchomości obciążonej niezależnie od tego, czy jej właścicielem jest dłużnik osobisty, czy tylko rzeczowy" (wyrok SA w Białymstoku z 21 listopada 2013 r., I ACa 593/2013, SIP nr 1402852). W sprawie to dłużnik osobisty był właścicielem nieruchomości, na której ustanowiono hipoteki celem zabezpieczenia wierzytelności przedawnionych. Zdanie pierwsze cyt. przepisu stosuje się tylko do wierzytelności głównej, tj. obejmującej kapitał, świadczenie główne. Zgodnie z art. 77 zd. 2 przedawnienie umarzające roszczenia o świadczenie uboczne, które objęto hipoteką powoduje wygaśnięcie hipoteki w odniesieniu do tego roszczenia (tj. wyłączenie roszczenia spod zabezpieczenia). Przepis ten odnosi się zarówno do odsetek kapitałowych, jak i do odsetek za opóźnienie (tak też: Komentarz do art. 77 cyt. Ustawy w: LEX Omega Wolters Kluwers on-line). Art. 77 zd. 1 umożliwia wierzycielowi hipotecznemu zaspokojenie przedawnionej wierzytelności jedynie z przedmiotu hipoteki, tj. z nieruchomości oraz współobciążonych, ubocznych składników majątkowych objętych hipoteką.

Wierzyciel nie może skorzystać z komentowanego przepisu, aby dochodzić takiej wierzytelności z innych, nieobjętych hipoteką aktywów dłużnika osobistego. Jeżeli w procesie sądowym przeciwko dłużnikowi osobistemu podniesiono zarzut przedawnienia wierzytelności głównej zabezpieczonej hipoteką, sąd z urzędu powinien zastrzec w wyroku (nakazie zapłaty) prawo dłużnika do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do przedmiotu hipoteki i sumy hipotecznej (art. 319 k.p.c. w zw. z art. 837 kpc). Tak np. H. Ciepla, w: H. Ciepla, E. Bałań-Gonciarz, Ustawa..., s. 125; Ł. Przyborowski, w: Ustawa..., s. 888. Zob. także wyrok SA we Wrocławiu z 26 stycznia 2012 r., I ACa 1374/2011, Lexis.pl nr 3075401; wyrok SO w Poznaniu z 24 stycznia 2014 r., II Ca 1177/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl. Jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność zokreślonych przedmiotów majątkowych sąd powinien – nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości – uwzględnić powództwo, zastrzegając zarazem na rzecz pozwanego prawo do powołania się w toku egzekucji na ograniczenie odpowiedzialności (art. 319 k.p.c.). Sąd orzekający jednak nie bada i następnie nie oznacza w wyroku szczególnej masy majątkowej ani jej wartości; nastąpić to może dopiero w postępowaniu egzekucyjnym na skutek powództwa przeciwegzekucyjnego dłużnika (jeżeli egzekucja przeprowadzona będzie w sposób niewłaściwy).

W przedmiotowej sprawie nie doszło jednak do procesu sądowego o sporna wierzytelność, bowiem wierzyciel skorzystał ze skróconej drogi sądowej poprzez wystawienie bte i nadanie mu sądowej klauzuli wykonalności. Na tej podstawie wszczął egzekucję, a zatem jedyną drogą do podniesienia zarzutu przedawnienia oraz ustalenia zasad odpowiedzialności powoda jako dłużnika osobistego i jednocześnie rzeczowego z tytułu art. 77 u.k.w.h. było powództwo przeciwegzekucyjne, wytoczone na podst. art. 840 § 1 pkt 2 kpc (owym zdarzeniem w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 kpc po powstaniu tytułu egzekucyjnego było przedawnienie wierzytelności objętej bte). Brak podstaw prawnych, by tą drogą żądać zastrzeżenia w trybie art. 319 kpc, bowiem to zastrzeżenie służy wedle art. 837 kpc do powoływania się na nie na etapie egzekucji (por. SA w Rzeszowie I ACa 337/12). Zdaniem sądu skoro powód wniósł o pozbawienie wykonalności w całości tytułu egzekucyjnego z uwagi na przedawnienie roszczenia objętego tym tytułem, to nie było wyjściem ponad żądanie orzeczenie o ograniczeniu tej wykonalności w zakresie należności głównej do prawa własności nieruchomości dłużnika zabezpieczonej hipoteką. Wprawdzie przepis art. 840 kpc wskazuje literalnie na konieczność dokonania alternatywnego wyboru przez dłużnika żądania pozwu: pozbawienia (..) wykonalności lub ograniczenia wykonalności, niemniej sąd stoi na stanowisku, iż żądanie ograniczenia wykonalności jest czymś mniej, niż żądanie pozbawienia, i to ostatnie ze wskazanych żądań pochłania to pierwsze. Innymi słowy nie było wyjściem ponad żądanie pozwu orzeczenie wyrokiem o ograniczeniu wykonalności w sytuacji, gdy powód żądał więcej, tj. pozbawienia wykonalności bte.

Sąd oddalił powództwo w zakresie, w jakim powód żądał pozbawienia wykonalności bte co do wierzytelności głównej, skoro na podst. art. 77 zd. 1 ukwł można było prowadzić egzekucję tej części wierzytelności w zakresie prawa własności nieruchomości, obciążonej hipoteką. Oddalenie powództwa odnosiło się również do bezzasadnego wniosku powoda złożonego w toku postępowania o uczynienie w wyroku zastrzeżenia wedle art. 319 kpc.

O kosztach procesu sąd orzekł na podst. 100 kpc. Mianowicie koszty opłaty od pozwu rozdzielił na obie strony po połowie, jako koszt znaczący, a pozostałe koszty w postaci opłaty od zażalenia w wysokości 100 zł, kosztów zastępstwa procesowego, opłaty kancelaryjnej, występujących jednakowo po obu stronach procesu zniósł. Zważyć należy, iż nie sposób było w tym procesie rozliczyć stron matematycznie co do stopnia wygranej, czy przegranej. Powód wygrał

co do żądania pozbawienia wykonalności w całości bte w zakresie wierzytelności ubocznych oraz wierzytelności głównej w części odnoszącej się do egzekucji z pozostałych składników majątkowych, poza nieruchomością, uwagi na podniesiony w tym procesie skutecznie w tej części zarzut przedawnienia, pozwany zaś wygrał w zakresie przeciwnym, tj. z uwagi na dopuszczalność egzekwowania wierzytelności głównej przedawnionej zabezpieczonej hipoteką – tj. z prawa własności nieruchomości powoda. Sąd przy tym nie podziela argumentacji powoda zaprezentowanej na rozprawie, iż to pozwany winien ponosić całe koszty procesu, skoro wszczął egzekucję co do wierzytelności przedawnionej nie tylko z nieruchomości obciążonej hipoteką, ale też z innych składników majątkowych dłużnika. Zważyć bowiem należy, iż dopóki dłużnik nie podniesie zarzutu przedawnienia, taka egzekucja jest prawnie dopuszczalna i skuteczna. Nie można wierzycielowi zatem z tego tytułu czynić zarzutu, bowiem nie musi on z góry zakładać na etapie kierowania wniosku egzekucyjnego, iż dłużnik zarzut przedawnienia podniesie w odrębnym powództwie przeciwegzekucyjnym. Wszak przedawnienia nie uwzględnia się z urzędu w sądowym dochodzeniu wierzytelności, lecz jedynie za zarzut procesowy.